

Előfizetési feltételek:

Table with subscription rates: Hónap... 16 ft, Félév... 80 ft, Éves... 150 ft.

Megjelenik minden nap, innapi napokat kivéve.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: M. A. Bányai ház alatt.

MAGYAR POLGÁR, POLITIKAI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Ötösorú hasábozott sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetésből 30 kr.

Fiók-kiadó-hivatalok:

- Tordán: Rotezár és Harmathal. Dénes: Krómer Sámuel. Etyek: Vokál János. Szamosújvár: Sasas testvérek. Kolozsvárt: Stein J. és Demjén L. M.-Vásárhely: Wittich József.

KOLOZSVÁR, APRILIS 5. Bucsú- és hálászózat

Kolozsvár mélyen tisztelt közönségéhez!

Nem válhatunk el Kolozsvártól a nélkül, hogy azon baráti és honfiumi szívességért, melyet minket Erdély fővárosa lelkes hölgyei és férfiai elhalmoztak, forró hálánkat ki ne fejezzük.

Kolozsvár, 1871. April. 5.

Igaz tisztelőik,

Jókai Mór és Jókainé Laborfalvi Róza.

Egy interpelláció.

Pest, apr. 3.

A képviselőház mai ülésében a ház tagjainak egyházi helyettese között egy interpellációt intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez Ghyczy Kálmán, a balkezőp közfiszteleiben álló vezére.

Az interpelláció a csak közelebről befejezett kath. autonómiai gyűlés szervezeti munkálatára vonatkozólag felvilágosítást kért a miniszteről az iránt, ha vajjon szándékozik-e a szervezetnek részben vagy egészben foganatba vételét megengedni, még mielőtt a törvényhozás szentesítésével hozzá járulna.

Egy percig sem tudunk kételkedni az iránt, hogy a miniszter válasza határozott „nem” leendő. Ez azonban, mint természetesen, mint önmagától érthető dolog csak másodrendű jelentőséggel bír.

A kérdés súlypontja azon fogadtatásban fekszik, melyben a képviselőház magát az interpellációt részesíti. E fogadtatás után az autonómiai munkálat sorsa a törvényhozás természetén előre is eldöntöttnek tekinthető; előre is a legnagyobb valószínűséggel jósolható, hogy az autonómiai gyűlés obscurus többségének munkálatát a képviselőház tagjai szavazatának túlnyomó többséggel el fogja vetni.

Nem is lehet egyébiránt ez másképp, ha — mellyel itt minden egyebet — csak annyit veszünk is tekintetbe, miszerint e munkálat oly testület által dolgoztatott ki, mely egészen törvénytelen alapon alakult meg; ha fontolóra vesszük, hogy maga a munkálat oly elvekre van fektetve, melyek homlok-egyenest eltenkeznék országos törvényeinkkel, s érik a kormány, az országgyűlés és a korona jogait, célzatosan ignorálják a képviselőház határozatát, lealacsonyítják az állam külképviseletét, s — mint az indítványozó találóan megjegyzi — följé helyezik az egyház érdekeit az állam érdekeinek, az egyházat az államnak.

A rendezett jogállam büntető könnyelműségét követve el, ha legfontosabb érdekeit közvetlenül érintő kérdésekben oly testületnek engedné át a döntő

Uj „Erdélyi Múzeum.”

A londoni „city” önkormányzata.

Pest, april. 3. 1871.

IV.

Az utóbbi cikkünkbe érintett alapelvek szerint a városi kormányzat következő ágakra terjed ki:

1.) A gazdasági hatóság kormányzat vagy közkegyi kormányzat szorosabb értelemben. Rendszeres közügyek ennek kezelésére elegendő a szilárd polgári erkölcs a tulajdon érdek, minden megköthető beavatkozása nélkül az államhatárolások. Ide tartozik a városi középületek s fekvő birtok kezelése adóbeszedés és pénztárgazgatás, valamint a dolog természeténél fogva az utcaépítés felügyelete is. A közsegítanás mindezek fölött önállóan, a hatóság beavatkozása nélkül határoz, s van jogosítva kölcsönöknek is kötni. Egyes melék-foglalások részint állandó, részint változó bizottságokra ruháztatnak, melyek határozatai megerősítés végett a közsegítanás elé terjesztendők.

A földbirtokot, s a vele kapcsolatos jogokat a városi kormányzatot elkülönítve egy alderman ekből s a közsegítanásokból álló curatorium kezeli. Egy 1852-ki kimutatás szerint a city összes évi jövedelme hatodfél millió fontra megy, nem is számítva ide a külön szegény- és csatornázási adót. A pénzügyi felhatalmokat, a városi pénztárnokot s számvizsgálókat (Auditors) nem a közsegítanás, hanem az ellenőrzés újabb kifejezése ként az összes gilde-polgárság (Livery) választja.

2.) A közkegyi élet alapulponja azonban nem itt fekszik, hanem a tulajdonképpeni self government-ben, vagyis a katonai, pénz-szegény és rend ügyi s törvénykezési kormányzatban, melyeket jogállam végérvényesen törvények, és nem választott hivatalnokok személyes felátása szerint kezeltek. Főágak ezek: a) a katonai sereg, b) a katonai sereg, c) ennek működéséről, a katonai sereg, d) ujon-

hatalmat, mely amphibialis létének jelenékényebb része által kívül áll az állam határain, az állam-szeme kötelékén, s kifőlé gravitálásában legübb-ször eltervezi szemei elől a józanul felfogott kívánalmát.

Vajha a kedvező benyomást, melynek hatása alatt a képviselőház irói karzatán e sorokat papírra tevők, még szírdíthatná a képviselőháznak e tárgyban hozandó határozata!

M. A.

Táviratok a külföldről.

Páris, apr. 3. A porosz kormány megengedte a versaillesi kormány Párisba annyi csapatot küldetni, a mennyi a rend helyreállítására szükséges. Ha a rend april 14-ig helyre nem lesz állítva, a poroszok Páris meg fogják szállani.

Versailles, apr. 2. Thiers két sereget alakított; egyet Ducrot tábornok alatt, melynek főhadiszállása Reunes, a másikat Mac-Mahon parancsnoksága alatt s ennek főhadiszállása Versailles-ban van.

London, apr. 3. Luxemburg átengedése Németország részére bevézett tény.

Bordeaux, apr. 2. Egy Versailles-ban apr. elsején kelt hivatalos sürgöny következőleg szól: Három nap óta a rend helyreállítására előre halad. Jelenlik, hogy Lyon, St. Etienne, Toulouse, Narbonne és Persignánban ismét helyreállított a rend.

A marseillei nemzetőrség s a közsegítanás egy nyilatkozatot adtak ki, mely elismerését tartalmazza a törvényes kormányra. A ketonaság visszatér Marseillebe, s így egész Franciaországba kivéve Páris helyreállított a rend. A párisi commune megbasolott önmagával, és mindenütt hamis híreket iparkodik elterjeszteni. Kifőltja a közpénztárakat, és a párisiak előtt utat tárja maga előtt. A párisi lakosság türelmetlenül várja fölzabadításának percét.

A nemzeti gyűlés a kormány körül csoportosul és békésen Versaillesba menekül, hol egyike a legszebb seregeknek alakul, melyekkel Franciaország valaha bírt. A józelmű polgárok tehát megnyugodhatnak és remélhetik, hogy legközelebb véget fog érni a fájdalmas rövid vésztés.

Bécs, apr. 3. A „Presse” értesülése szerint a poroszok engedélyt nyertek a határmentes határ-kerületben megállni. A poroszok a határmentes határ-kerületben megállni.

Bukarest, apr. 2. Hir szerint Károly fejedelem folyóvált vesztélyen fog. Az összeseküvők, mint beszélék éjjel akarják megtámadni.

Lincz, apr. 3. A Józsefplébánia lelkesése a helytartóság által fölfüggesztetett a vallásügyi állástól, mivel az új iskolai törvényeknek ellensége. A helytartóság elrendelte, hogy a plébános apr. 15-éig nem ismervén el föltélenül az iskolai törvényeket, világi tanító által fog előadati a vallást. Rudigier püspök azzal fenyegette a freistadti gimnáziumhoz utjónan kinevezett vallásnárt, ki letette már a hivatalos esküt, hogy föl fogja függeszteni a papi functióktól, ha megmarad val lástanárnak.

Brüssel, april 2. A „Journal de Bruxelles” azt hallja, hogy a békekonzferencia legközelebbi ülése holnap fog megtartatni a helyügyminiszteriumban.

cozas és felelőtlanségek körüli eljárást az állam kinevezett hadi biztossai, Londonban a városi hatóság teljesíti; — b.) az egyenes adók kezelése; London körüli is önállósággal bír. A békebírák túlnyomó befolyása alatt alakuló kerületi bizottságok az adóbeszedés és a kirovások elleni felszólamlások fölött végérvényesen döntenek; — c.) a szegényügy VIII Henrik óta ment át az egyháztól az államra. A szegényadó a szükséglet mértéke szerint rovatik ki, s a szegények felügyelői által, kiket a békebírák évenként kineveznek, beszédelik. A szegényügy kezelésének egyes intézkedései irányában az aldermanok békebíró minőségükben felelőválti hatóságok képeznek. Az 1834-ki nagy szegény-törvény a city-t is reformoknak vetette alá. Most az egész city egy szegénykerületi kötelékben áll. A kis kerületekből 101 szegényügyi biztos egy hatóságga egyesült (szegény igazgatóság) s a szegényügyet még mindig a polgármestertől, tanáostól és városi kormányzattól teljesen elkülönítve, külön adóval és személyzettel kezeli; — d.) az administritiv rendőrség a hatóság önálló kezelésének van átengedve, s az utcai és biztonsági személyzet kormányzatát foglalja magában. A city határozat egyenruhás őrt fizet, saját városi rendőrökkel, akik a helygyér erőit meg. Az államrendőrség a tulajdonképpeni fővárosban mivel sem különb ezen örmérvényzetnél. Az administritiv rendőrséghez tartozik a fogdák kezelése mely szintén mintaszerűen eszközöltetik. A Lord Mayor gyakorolja végül a Themze folyamrendőrségét is nemcsak a city-ben, hanem a hajózható folyó vagy területén. Ide járulnak még az ipari rendőrség functiói a közénkereskedés, gabnamérők, teherhordók stb. fölött.

A selfgovernment ösűdik ágát képezi e.) a rendőr bírói, vádló, vizsgáló és védő hivatal, mely a „rendmegóvás” ősrégi eredeti összeköttetésében együtt létezik. Évszázadok tapasztalata bebizonyítja, hogy a hatóságok nem bízhatók változó választott hivatalnokokra. Csak a city-ben gyakorolják azokat királyi kiváltságok folytán választott kerületi előjárók (alderman). Ezen állás belső ellenmondását azáltal igyekeztek eltorzíni, hogy az alderman ek hivatalát élethosszigan tartóvá tevők. A város ezeknek igazságszolgáltatásához napjainkban is szilárdul ragaszkodik. Közön-séges városi polgárok oly jelesül kezelik a bírói hivatal, mint az angol grófságok birtokosai a bekebirő teendőit. Csak a büntető bíróság van szükségképpen szakemberekre, az inkább tiszteletbeli állást elfoglaló Lord Mayor előklete alatt két városi bíróra ruházva. A bírák választásával járó hátrányok kiküszöbölése végett több surrogatum nyert alkalmazást.

Mai számunkhoz van mellékelve orvo Vélis

Florenz, apr. 2. A kamra elnapolta ülését ápr. 12-éig. Interpelláció nyújtott be a külügyi politikára vonatkozólag. A miniszterium a kamra összehívása után ki fogja jelenteni, vajjon elfogadja-e az interpellációt.

Páris, apr. 2. A város nyugodt, azonban külsője komor. A „Moi d'ordre” (Rochefort lapjának) egyik cikkje azt tanácsolja közp. bizottságnak, hogy oszljék föl. A „Rappel” című lap sürgősen felszólítja a nemzetgyűlést, hogy ismerje el azt, a mi Párisban történt, szavazza meg a választási törvényt és aztán oszljék szét, hogy a legközelebbi idő alatt egy constituante hívassék egybe, miszerint ezáltal elkerültessek egy újabb polgárháború.

London, apr. 3. A „Times” jelenti: A Páris mellett vasárnapon történt harcban a nemzetőrség 200 embert veszített, mit azonban túlzásnak tartanak. — A foglyul ejtett nemzetőrök, mint forradalmárok, agyonlővetnek. A nemzetőrök Courbovoira visszavertek, honnét a Mont-Valerienből jött ágyútűzés következtében a neuillyi híd felé visszavertek, ott azonban élénk fegyvertűzet adtak, de végre mégis kényszerítve látták magukat Párisba visszahírni.

Páris, apr. 2., esti hat órakor. Tegnap este óta a szövetségesek előrsői és a versailles-i csapatok között többféle összefutkozás történt. Pateaux nál a bizottság részéről legalább is 60,000 ember összpontosított. A „Liberté” részleteket közöl a Courbovoie és Neuilly-nél történt ütközésekről, és hírképen megemlíti, hogy a nemzetőrség nagy veszteséget szenvedett és hátrálni volt kénytelen.

Ghyczy Kálmán interpellációja

a képviselőház ápril 3-iki gyűlésén.

Ismét egy szónoklati remeklet mutatunk be t. olvasóinknak, Ghyczy interpellációját, melyet a kath. congressus többségi munkálata ügyében mondott.

Sajnáljuk, hogy lapunk szűk tere nem enged meg e gyönyörű beszédet egyszerre közzélni, de még így is örömet szerethetünk azon t. olvasóinknak, kik a nagyobb pesti lapokat nem bírják, s így azt e hasábokról veszik először.

University Library Cluj

Interpelláció a legközelebb tartott katolikus egyházi congressusra és az általa megállapított egyház önkormányzati szervezetre vonatkozólag. Nézelem szerint ezen egyházkormányzati szervezet több tekintetből az ország törvényeibe, alkotmányába, a kormány, az országgyűlés, a király, a korona jogába ütközik, s maga az egyházi congressus is nem oly módon alakult, a mint ezt hasonló esetekre nézve a törvények megszabják.

Midőn ily súlyos váddal lépek föl egy oly nagytekintélyű testület irányában, mint a kath. egyházi congressus, lehetetlen nem indokolnom állításomat. Kötelez engem erre azon testület, melylyel az említett egyházi gyűléseket tagjai iránt mindamellett egyenlőleg viseltem, hogy alakulásuknak módját és megállapodásaikat törvé-

tott kerületi előjárók (alderman). Ezen állás belső ellenmondását azáltal igyekeztek eltorzíni, hogy az alderman ek hivatalát élethosszigan tartóvá tevők. A város ezeknek igazságszolgáltatásához napjainkban is szilárdul ragaszkodik. Közön-séges városi polgárok oly jelesül kezelik a bírói hivatal, mint az angol grófságok birtokosai a bekebirő teendőit. Csak a büntető bíróság van szükségképpen szakemberekre, az inkább tiszteletbeli állást elfoglaló Lord Mayor előklete alatt két városi bíróra ruházva. A bírák választásával járó hátrányok kiküszöbölése végett több surrogatum nyert alkalmazást.

A rendes városbíró (Recorder) nem a közsegítanás többsége, hanem a hatósági collegium által választatik, még pedig a mint említők, élet-hosszigan; továbbá 17,000 tallérnyi fizetéssel, mely mellett azonban — rendszeren ügyvédek közlül választatván — ügyvédi gyakorlatát is folytathatja. A második és (az ügyek halmaza által szükséges-sé lett) harmadik bíró (Common Sergeant, Judge of Sheriffs Court) azonban a közsegítanás választja.

Az öntörvényhozás csak korlátolt terjedelemben tartozik a self-governmenthez. Már a közepkorban felismerék, hogy a köz- és magánjog egy-ségének sérlemlé nélkül tartományi, kerületi és városi testületek nem gyakorolhatják törvényhozási hatalmat. Nem tartozik a self-governmenthez sem az adómegszavazás és törvényhozási joga. Közkegyi és állami, egyenes és közvetett adók a legnagyobb zavarba jutásnak, ha föltették a birtokosok, bér-lők, kereskedők és iparosok esetleges csoportozása a külön érdekek legyezegetésével határozna. A kerületek és közkegyek autonómiaja csak f) hely-rendészeti szabályok (Bye Laws) kibocsátására terjedhet. Csak Londonnak adatait kivétele-sen nagyobb kiváltságok, hol a változó közsegítanás mellett az élethosszigan alderman-ek collegiuma s az állandó gilde egyesület hozzájárulása az angol felső- és alsóház viszonyával analog biztosít-kozt nyújtott. E feltételek alatt képződött ki Londonban egy szokásjog, mely a polgármesternek és közsegítanásnak a városi szervezet változó-tal választott kerületi előjárók (alderman). Ezen állás belső ellenmondását azáltal igyekeztek eltorzíni, hogy az alderman ek hivatalát élethosszigan tartóvá tevők. A város ezeknek igazságszolgáltatásához napjainkban is szilárdul ragaszkodik. Közön-séges városi polgárok oly jelesül kezelik a bírói hivatal, mint az angol grófságok birtokosai a bekebirő teendőit. Csak a büntető bíróság van szükségképpen szakemberekre, az inkább tiszteletbeli állást elfoglaló Lord Mayor előklete alatt két városi bíróra ruházva. A bírák választásával járó hátrányok kiküszöbölése végett több surrogatum nyert alkalmazást.

Simon vizgyógyászati jelentése.

nyeseknek el nem ismerhetem; tartozom ezzel a t. háznak, mely előbb utóbb e fontos tárgyban határozathozatalra lesz hivatra; tartozom az ország-nak, melynek minden részeiben ezen oly sok magas érdekekbe vágó ügyet, és annak további fejle-ményeit kétségkivül igen sokan nagy részvétellel, élénk figyelemmel kísérik. (Halljuk!)

Indokolásaimat, lehetőleg rövidre kívánom szo-rítani, nem lehet azonban az oly rövid, mint ma-gam is óhajtanám, mert habár tudom, hogy sokan figyelemmel kísérték az egyházi congressus tanács-kozásait, bizonyosan többen vannak, kik annak határozatait közelebről nem ismerik s így okvet-lenül szükséges, hogy lefőbb vonásaiban jelezsem legalább némileg azon határozatokat, melyeket tör-vénybe ütközésnek tartok. (Halljuk! Halljuk!)

Indokolásaimat nem egyházi, nem vallási, nem felekezeti szempontból, hanem az e helyen egye-dül illetékes közjogi szempontból merítem, vezé-reltetve azon kötelességemmel, melylyel mint képviselő a felekezeti külön érdekeket a közér-deknek alá rendelő, s minden irányban megvé-dezni tartozom az államnak jogait, melyek, ha az állam létezését általában akarjuk, sértetlenül fen-tartandók. (Helyeslés.)

Indokolásomat magában az interpellációban foglaltam, mert a kérdésnek, melyet a miniszteri-umhoz intézendő levelek, tárgya egész hordereje és fontossága támogatására felhozott érvekűl ért-hető csak meg, s így helyesen, cselekedni véltem, ha alkalmat nyujtok az igen t. vallás és közok-tatási miniszter urnak arra, hogy midőn kérdésem-re, a mint remélem, választ adand, kérdésem tár-gyát s alapját ne csupán egy e teremben utóvégre is csak elhangzó szócsoklatból, hanem magából a vele közlendő iratból egybefoglalva érthesse meg s ekként érthessék meg mindazok is, kik e tárgyal foglalkozni különben is hajlandók, hogy így akkor midőn előbb vagy utóbb egy vagy más uton ezen nagyfontosságú tárgyban a t. ház határozni fog, az ne csak egyéni, meglehet egyoldalú nézetem elterjesztéséből, hanem az annak folytán netalan másfél is nyilvánvaló véleményekből minden oldalról kellőleg felvilágosítva legyen. (Helyeslés.) Interpellációm a t. háza engedelmével felfogom ol-vasni. Hallják! Olvassák!)

Interpelláció

a vallás és közoktatásügyi tisztelt miniszter-urhoz.

A legközelebb itt Pesten tartott katolikus egyházi congressus megállapította a magyarországi katolikus egyház-önkormányzatának szervezetét, melynek hatásköre a személyi kinevezési ügyekben, a köznevelés terén, a kath. egyházi és iskolai javak és alapítványok tekintetében általában a magyar katolikus egyház világi vonatkozású ügyeiben széles körben kiterjed mindazokra, mik a hittani, egyházkormányzati, liturgiai, és egyház-fegyelmi dolgok körén kívül, az egyházi és világi híveket közösen érdeklik.

Ezen szervezet több oly elvekre van alapítva melyek törvényeinkkel, alkotmányunkkal meg nem egyezhetők; a kormány, az országgyűlés, a király, a korona jogába ütköznek.

Igy például ezen szervezetnek 3 §-a szerint azon esetekben, melyekben az ap. király a ma-gyarországi kath. egyház érdekeit a római széknél államkormányzati közegek által képviseltetik, ennek jövőre az illető önkormányzati hatóságokkal egyet-

tását is, a mennyiben az nem áll ellentétben a köztörvényekkel, megengedi. E szokásjog utóbbi időkben korszerű határozatok alakjában nyilvánult is. Egy 1835-ki közsegítanási határozat a város-polgári jogot nem teszi többé a gild-tagaságtól füg-gővé. Egy másik határozat által meg lön szüntetve azon régi intézkedés, mely szerint kis kereskedést a city-ben várospolgári jog nélkül nem lehet folytatni.

E self governmentet legfőbb politikai jogát g) a parlamenti választás képezi. Az angol alsóház közkegyek házának (House of Commons) nevezetik, mert nem a birtokos vagy ipartűző osztályok, nem a kereskedőket, munkásokat vagy földmívelőket, nem érdeket, hanem a szabad öntevékenységre egyesült közkegyeket fogadja magában. A parlament soha sem volt arra hivatra, hogy általános emberi jogoknak szerezzen érvényt; szabályozva valának azok az egyház és állam által, még mielőtt parlamentek létezek volna. A pusztá érdeképviselet ismét az erősebb jogát, a munka-kényszer, hűbérséget, raboltságoságot varázsolná vissza. A parlament inkább oly testület, mely az állam alapját képező fennálló törvényeket javítani és tovább fejleszteni van hivatra. E célnak meg-felelőleg az angol államszervezet mindazon osztá-lyokat összefoglalja a parlamentben, melyek az ál-lamkötelességek gyakorlásában személyesen résztvesznek. E szempont szerint a selfgovernment kötelege alakítja a parlamenti választótestületet, s az alsóházi választócensus az esküdtek választásá-nak censusával 400 év óta megegyezik. Ezen alap-celvnek közszűnheti a londoni „city” jelentékeny részvétét a parlamentben.

A self-government ezen ágának következő city-kormányzati formák felelek meg:

1.) A régi Ward-ok (kerületi tanács.) London már a normann korokában 24 városkerület-től állott, melyekhez felszólás után egy 25-ik, s Southwark odacsatolása által a 26-ik járult. E ke-rületek mindegyike egy élethosszigan alderman-t választ a hatóságba s bizonyos számú küldötteket

értőleg kell történnie; ez pedig nemcsak meg-
csonkítása az állam külképviseletében a magyar
királyt illető és gyakorlatára nézve csak a törvény-
megszabott módokat által korlátozható jog-
nak, hanem lealacsonyítása egyszerűsége az állami
külképviseletnek az egyház érdekei az állam
érdekeivel nem mindig egyezők; ezeknek
egyesen alárendelését amazok alá, az államnak az
egyház alá rendelését mondja ki.

(Folyt. következik.)

Franciaországi események.

A felkelők s a törvényes kormány csapatai
között megtörtént az első komolyabb ütköztetés,
mint Versaillesból hivatalosan távirják. A felkelők,
kik valószínűleg előkészületeket tettek egy Versa-
illes ellen intéendő támadásra, megszállták Páris
környékén Courbevoie és Puteaux helységeket, s
a Neuilly melletti hidat, azonban a törvényes kor-
mány csapatai által megtámadtatták, és teljesen
megfutamították. A katonaság elfoglalta a felkelők
által emelt torlaszokat, és számos foglyot ejtett.

A versaillesi kormány egy hivatalos sür-
gönye szerint Páris kivételével egész Franciaor-
szágban helyre van állítva a rend.

Ujabb hírek megerősítik, hogy a párisi fel-
kelők között egyetlenség tört ki. A központi bi-
zottság nem akar lemondani jogairól az újonnan
választott községi tanácssal szemben s e miatt
egy zárt ülésen heves jelenetek törtek. A com-
mune teljesen elfoglalta a postapalotát s a rend-
őrség heviségeit. A magas rangú postabiztalmok-
ok mind Versailles-ba menekültek. Páris jelenleg
nem lehet elbágyini igazoló jegy nélkül, melyet a
commune állít ki.

Az élelmiszerek drágasága rendkívül fokozód-
dik Párisban, miután a vidék lakói nem szállítják
csikkeit Párisba, félve attól, hogy nem fognak
pénzhez jutni a jelenlegi törvénytelenség köz-
vetlen nyomán elfoglalják vagy elkobozzák a magány-
agyon. A commune, mint már tegnap is mondtuk,
föltette megvan szorulva pénz tekintetében és min-
den eszközt főhisznál, hogy fedezze kiadásait.
Csak a nemzetőrség fenntartása naponta 300,000
frankot vesz igénybe. A bank híre szerint három
millió frankot előlegezett a felkelők kormányának,
hogy meneküljön a kiosztás veszélye elől.

Páris és Versailles között a felkelők
megrontották a vasutat és lehetetlenné tették a köz-
lekedést. Tegnapelőtt egyetlenegy levél vagy hír-
lap sem érkezett már Párisba. A börtönök nincs üz-
let, és miután vidékről nem érkeznek élelmi cik-
kek, attól lehet tartani, hogy éhség áll be, ha a
jelenlegi viszonyok még hosszabb ideig tartanak.
— Tegnap a Mars-téren a felkelést támogató
nemzetőrszázalajok fölött nagy szemle tartott a
commune férfiai által. — A németcsapatok Melun
és Pontoise környékén nagy számmal őrszerep-
sítettnek.

A felkelők hivatalos közlönye azt
mondja, hogy a március 12-iki forradalom nem-
csak Párisban hozta be a commune-t, hanem célul
tűzte ki magának biztosítani Franciaország vala-
mennyi községeknek függetlenségét s garantálni a
köztársaság fennállását Franciaországban. —
Ugyanezen nap közlése tesz egy följelentést, melyet egy
elcsassi társulat intézett a központi bizottsághoz
Chanzy tábornok szabadon bocsátása ügyében. A
följelentés melegen kéri Chanzy-t szabadon
bocsátatni, s azt mondják, hogy e tábornok any-
nyira megnyerte az elcsassiak s a lotharingiaiak
kegyét, miszerint elhatározták, hogy a visszatorlás
napján meg fogják választani katonai főnöküké.
Chanzy tábornok, ki köztudomásul szabadon
bocsátatott a központi bizottság által, jelenleg
Thiers mellett tartózkodik Versaillesban.

Északi Franciaországban Clinchant tá-
bornok egy hadsereget szervezve a bazaarokba ha-
difoglyokból. E seregek főadata lesz Páris ellen
működni.

a községtanácsba. A kerületi, városi tanács e kül-
döttekkel bizonyos célok végett kerületi tanácsot
alkot. Régebben e tanács hatáskörébe tartozott az
éjjel-éjjel ügye és a kerület adóinak besze-
dése is.

2.) A községtanács, a 26 kerület emlit-
tett küldöttjei vagy képviselőiből áll. E képviselők
száma a kerület nagysága szerint 4—17 között
változik. Választásuk évenként decz 21-én törté-
nik. E testület határozza a város vagyona felett, de
a határozatban szavazata által a 26 alderman is
részt vesz. E testületből és az alderman-ek közül
alakulnak a rendőri és pénzügyi bizottságok. Ha-
tározatképességhez elegendő a képviselők 240 re
(egy újabb határozat szerint 206-ra) menő összes
számából negyvennek jelenléte.

3.) A 26 alderman collegiuma. Önálló
hatósági collegiumot alkot, mely Londonban a
self government hiváló jelentősége folytán lett szük-
séges. Hol a városi önkormányzat csak gazdasági
kezelésre szorítkozik, ott ily hatósági collegium
csak akadályul szolgálhatna. A francia községtan-
ácsvezetést nélkülözi is ezt, s csak községtanácsot
ismer, élén a végrehajtó polgármesterrel és köze-
geivel. Az 1835-ki angol városszervezés és csak
polgármesterre és községtanácsra szorítkozott.
London azonban kiváltságképpen megtartá a ható-
sági collegiumot, sőt az alderman-ek élethosszig-
lani állását is. E collegium önálló hatáskörébe
tartozik a) a városi tanácsok, képviselők s ne-
hány hivatalnok választása s érvényességé-
nek eldöntése, a mit nem akartak a pártosko-
dás által megosztott községtanácsra b) a
városi pénztár önálló igénybe vétele rendőri
kiadásokra, melyet szintén nem lehetett a képvise-
lők megegyezésétől tenni függővé, mert törvény
szerint szüksegek; c) az adminisztratív rendőrség
kezelése, és d) a Recorder-ek s más alsóbb rendőri
és törvényszéki hivatalnokok választása.

4.) A városi kormányzat feje az éven-
ként változó polgármester, Lord Mayor, ki egyszer-
sége mint a hatóság elnöke, a városi képviselőknek s
a gilde szövetségek Common Hall-jának főnöke, a

Fiáthfalva, márcz. 31-én 1871.

Szabó Gergely zetelaki királybíró a M. P.
45-ik számában közzétett nyilatkozatomban a fő-
királybíró ur helyét hivatalosan érte magát felelni
a K. K. 35 ik számának „Esti kiadás”-ában.

A mit ir az nem ez a fölöt, az a törvény
ellenes eljárás gyarló mentesítése. S mid-
dön Szabó Gergely urnak kissé puffeszkedő fele-
letére egy pár megjegyzést kívánok tenni, azzal
ezen dolgot e téren befejezettek is tekintem — s
az eljárás jogossága feletti ítéletet a tisztelt olva-
sók közönségére s azon bizottságra hagyom, mely
az egész követválasztás körüli eljárás feletti el-
fogottatlanul ítélendő lesz.

Mindenekelőtt utasítom a királybíró urat
nyilatkozatomban melyben nem az ál hogy a falu
végén feltartóztatott s míg ők magok a falubá-
nál utolovelé kaptak; addig szekerek és marhá-
ok a faluvégén, a szabadban várt rájuk; erre pedig
van bizonyítvány. —

Hogy Zetelaka községeknek minő előjogi
vannak azt igaz hogy nem tudom, de úgy látszik,
hogy arról a főkirálybíró urnak sem volt tudomá-
sa akkor, mikor nála panaszt emeltem; mert mi-
dön arról említett tettem, hogy egy halottam mi-
kép Zetelaka rendőri ügyeit maga igazítja el —
határozottan azt választotta nekem ő méltóság,
hogy arról mit sem tud — és hogy azonnal ér-
élyesen fog a kihágás ellen a dűllőnek intéz-
kedni. — Az érélyes intézkedés eredménye tud-
juk az volt; hogy a szekerek feltartóztatása is-
mélődött; miután pedig Szabó Gergely ur azt
mondja hogy az intézkedés balasztás nélkül keze-
hez ment — ez által nyíltan bevallja azt, hogy ő
volt ki azt nem respectálta. — Különbem tudom
mal sem megye sem más önálló hatóság nincs
felbatalmazva arra, hogy területét elzárolja, ha
rendkívüli körülmények azt igényelnek, hogy egy
bizonyos területen a közlekedés felügyeltesse ak-
kor a kormány kötelessége kormánybiztosat nevez-
ni ki, s ilyen által eszközölteni a felügyeletet, de
a követválasztás nem tartozik tudtomszerint ily
rendkívüli esetek közé — hanem igen a fenyege-
tő jelenség vagy járványos nyavalyák; melyek-
től szétkünk jelenleg ugy tudom ment. —

Bűgözi polgártársaimat egy ösmerem mint a
kik papjokat becsülik, és vallásokat megtartják,
azért kétkedem, hogy ők más községben eiek el-
len bujgatókat kívánának; — azt azonban tudom,
hogy kocsisom letartóztatását sokan azzal indo-
kolták, hogy proclamatiókat csempészett Zetelaká-
ra — persze azok nem gondolták meg, hogy a
baloldal a ezíra stűbűben embert kaphatott volna
— de kérdem törvényellenes tett volna-e az —
ha csakugyan ugy lett volna is? Különbem, hogy
ne tűnjék fel csudaképen a bűgöziék tömeges
megjelenése Szabó Gergely királybíró előtt —
megmagyarázom én azt neki. Az egész tért oly
sáros volt, hogy Zetelakára alig lehetett fejteni ki
csudaközönséget tehát azon, ha a halott foglyok által
álta nemleges járható lett út mindenki basz-
nálói kívánta, — hogy felhalmozott faszükeletét
mielebb leszállítsa.

Gr. Kun István,

A „M. Polg” eredeti távirata.

Feladott Pest, april. 5-én 8 ó. reg.
Érkezett april. 5-én 9 ó. 30 p. reg.

Több felkelő zászlóalj 20 ágyu-
val Vaugirardon át Sévres és Meu-
don felé vonult. Bas-Meudonnál
előrsi csatározás volt, miből ágyu-
harcz fejlődött a versaillesi tüzér-
ség közt egy részről Meudonnál, s
a párisi tüzérség közt másrésztől
Clamartnál.

városi végrehajtó hatalom kezelője, a city polgári
kormányzatában a királyné képviselője, a Themze
rendőrigazgatója (Conservator), „Chief Coroner” a
city, szabad kerületi és Southwark terület számára,
első tagja a központi büntető törvényszéknek, s
első bekebirája a city nek, s mint ilyen a „Mansion
House”-ban rendőri törvényszéket tart. Választása
sept. 29-én történik, és pedig csak oly aldermanok
közül, a kik már viseltek bírói hivatalt (sheriff).
A Livery két egyént jelöl ki, s ezek közül az
alderman ek collegiuma választ egyet. Ennek követ-
kezménye az, hogy e méltóságot az alderman-ek
felváltva viselik. A Livery ugyanis rendszeren a két
idősb alderman t, kik még e hivatalt nem viselték,
jelöl ki, s ezek közül a legidősebb választatik
meg. A Lord Mayor évi fizetése 80,000 tallérig
terjed, kellően berendezett lakással és a városi
fogatok szabad használatával. Ki a rácselt választ-
tást visszutasítja, ezer fontot tartozik fizetni. A
Lord Mayor épen ugy mint a lordok és ministerek
„Right Honourable” ezimet visel. Kormányra lépés
vagy tróbróköz szűletése alkalmával az időszertini
Lord Mayor rendszeren örökös báróvá nevezetik ki.

E rendszere a self government-nek csodálato-
san sajátoszerű coglomerátum, melynek egyes
részei 120 chartán, Hódító Vilmosétól II-dik
György tizenötödik törvényei, a szokás jogon,
helyi szabályokon és néhány kiegészítő parlamenti
határozaton nyugszanak. Csodálatos szövönvénye ez
az intézményeknek; az egyes szálak értelmét né-
hol nehéz volna kikutatni, de az egész, hasonlóan
néhány régi épülethez, kényelmesen lakható. Ezen
intézmények a mindenható parlament, a bűszke
szűletési- és pénzáristocrácia mellett a városi kor-
mányzatnak tekintélyes, példátlanul független állást
tudtak szerezni és biztosítani. S ki tudja, vajon
nem járna e Anglia is ugy, mint hazánk, ha fel-
adva ezen ősi intézmények becsesebb részét, ön-
kormányzatát — miként mondaní szokás — „a kor
igényeinek megfelelően” alakítaná át!

Molnár Antal.

**A felkelőket Meudonig verték
vissza. Clamart-t ágyuk fedik. Flou-
rens elesett. Bergeret 15 ezer em-
berrel elvágatott, s a felkelők lap-
ber szerint 3 hadosztályban 100,000
ember meg Versailles ellen.**

**A felkelők Vanvres, Issy és
Montrouge erődöket megszálvá tart-
ják.**

**Ha a lázadásnak e hó 15-éig a
kormány nem tud végetvetni, a
poroszok befognak Párisba vonulni.**

**A spanyol király helyzete vál-
ságos. Készül lemondani. Katonai
forradalomtól tartanak Madridban.**

HIRHARANG.

(o) Jókaiék április negyedikét látogatások-
ra fordítottak. A meenyire az idő engedte, látoga-
tást tettek minden ismerősöknek, s Kolozsvár elő-
kelésnél. Az intézetek közül meglátogatták a mu-
zeum éremárát s a külső épületben elhelyezett
természettajzi gyűjteményeket is. Jókai külön-
sen érdeklődéssel nézte a földtani osztály kövüle-
teit, s megismerődött, hogy ez intézet anyagi álla-
pota semmiesépen sem felel meg a már meglévő
gyűjtemények kellő érvényesítésének, fejlesztéséről
pedig szó sem lehet. Van kiállítás arra, hogy a
muzeum Jókaiiban hathatós szószóló nyer, a ki
egymagára bizonyosan többet fog tehetni az inté-
zet érdekében, mint országgyűlési képviselőnknek
néma serege összevéve.

Jókaióli tudjuk, hogy f. év júniusban ismét
körültek jö, s innen Koltora megyen gr. Teleki
Sándorhoz oly végből, hogy a regényes vidéket ta-
nalmányozza. Ha ideje enged, Veress Dénes ha
rátnak eszközöszére s kiserelőben a nyugati hegy-
ségek kitűnő pontjait is meg fogja látogatni.

April 5-én reggel Jókaiék visszatértek Pest-
re; a vasutnak köszönjük, hogy „viszontlátásig a
legközelebbi időben.” A többi vendégek a dél-
utáni vonattal hagytak el bennünket.

* Mátay Laura asszony mint lapunk
olvasói tudják, a Jókainé fellépte alkalmával az
előadás napján beteg lett, s szerepét pár órával a
darab kezdete előtt K. Papp Miklósné asszony vá-
lalta el, hogy fennakadás ne legyen. Azt halljuk,
eokan azon véleményben vannak, hogy Mátay Lau-
ra asszony betegsége nem volt komoly, s a fő-
ok az volt, hogy nem akart volna játszani. E gyau-
sításokkal szemben a meghatározottabban kife-
lentjük, miszerint Mátay asszony komolyan és sa-
lyasabb beteg volt, s vigasztalhatatlan volt hogy
egyszerűen mint azzal történt elő. Minden gyau-
sítás tehát megalapozatlanul Mátay Laura ass-
zonyt ez ügyben.

* (Beküldetett.) Tisztelt szerkesztő ur!
A Hilaria bohóczestelére nevezte engedje meg a
következő felvilágosítást: 1.) Bohóczestélyt oly na-
pon szokás megtartani, a mely a béveit szokás-
nak megfelel. — Ez április elseje. 2.) Az egyet a
napot már f. é. jan. 4-én tűzte ki, s ekként kö-
tötte szerződéseit is. 3.) A napot jó előre kihirdet-
te, a termet egy egész hétre, ugyan arra, a mely-
ben a színházi jubileum baquette megtartott,
bérletet ki, s a baquette megtartása ellen nem pro-
testált, bár, ha demonstrálni akar, joga lett
volna. 4.) A midőn a határnapot kitűzte, nem
tudhatta a mit hogy seki sem tudja, hogy a
színházi jubileumnak utólszövege, még pedig ugyan
az nap lesz. 5.) A sajtó sem szóltat fel előge-
sen. 6.) A Hilarianak saját közönsége van, mely
sohasem csökkenti a színházi közönséget, a mi
onnan is kitűnik, hogy a Redoute és a színház zsü-
folva volt. Végre alapszabályilag a finom tár-
salgás és lehetősége a művészet cél-
jait mozditja elő s bármintem politikai
vagy nemzeti tüntetésben részt nem ve-
het! A mióta az egyet tennél, minden felszólí-
tásnak készségesen engedett, lettek legyen ezek
művészetiek vagy jótékonycselekvés vagy mindkettő
szövekeze. A demonstráció fölvetését tehát a leg-
határozottabban visszutasítjuk. Kolozsvárt, apr.
4-én. A Hilaria működő tagjai megbízásából,
Pildner Ferencz.

* Thuri Gergely a képviselőház buffe-
jében botrányt idézett elő, durván sértő szavakkal
támadta meg Csernátóli Lajos képviselőt egy cik-
kecske miatt. E sajnos botrány vége kibívas lett
Csernátóli részéről. Ez esetről a „F. L.” követ-
kezőleg ír: „Az országház buffetjében tegnap
megint botrány történt. Th... G... képviselő
sértő szavakkal illette Cs. L. képviselőt egy hir-
lapi cikkecske miatt. Cs. L. rögtön kihívta Th.
G. urat. — Az egészet csak azért hozzuk elő,
mert e botrány megint Kovács László háznagy ur
jelenlétében, sőt tanuskodása mellett történt, holott
ő lenne hivatal arra, hogy a képviselőház épü-
letétől minden efféle jelenetet távol tartson. Ha Th.
G. ur meg akarta sérteni Cs. L. urat, ezt levél-
tűjén épp oly könnyen eszközöszölte volna, mint
elő szó által, s akkor magát is, minket is megki-
mél volna attól, hogy eljárása ellen fölsszóljunk,
s Kovács háznagy ur is bizonyára inkább megfe-
lelt volna hivatalának, ha az egész ügyben más-
hol tanuskodik s nem ott, a hol a rendet éppen ne-
ki kell föntartania.” (Beküldetett.)

(o) Mészáros Lázár emlékiratainak egy
telemes része, a melyet Szokoli Victor nem basz-
nálatott meg e napokban kerültek meg s megér-
keztek Drezdából jelenlegi tulajdonos 1848—49
honvédekredez Kathon Miklós kezébe még pedig
számos más érdekesnél érdekesebb eredeti okirat-
tal együtt, a melyek a forradalomra s egyes vezér-
főnökre nézve a legfontosabb kuforásokkal szol-
gálnak. Naplók, levelezések, napiraparcok — az
emigrációnak az internálás idejében, később Ang-
liában s az Oceanon túl viselt dolgainak legfonto-
sabb része abban az iratesomóba van foglalva, a
melyet a vitéz ezredes Kathon Miklós mentett

meg. Az egész hecses gyűjtemény előttünk fektűt
s mi csak azt ohajtanók, hogy a vitéz ezredes
minél hamarabb juttassa nyilvánosságra egy a ma-
ga mint — leginkább — a forradalmi korszak tör-
ténelmének érdekében.

* Cremer tábornok, ki Nuitsnel nevet
vivott a magának, újban sok gyauu alatt áll
és a felkelőkkel való cimborálás hírében áll. E
tábornok most igazolni akarja magát, és a „Gau-
lois”-hoz a következő levelet intézte. „Nem vállal-
kozom arra, hogy minden lapnak válaszójak, mely
engem megtámadott, sértett és gyalázott a nélkül,
hogy ösmerne, a nélkül hogy arra méltott volna,
hogy tölem bármely felvilágosítást kérjen, sőt a
nélkül, hogy az önből küldött igazolásaimat fel-
vette volna. Ma a feladat, melyet én és derék e-
redesem Arronssohn, magunk elé tűztünk, befeje-
ződött és kérem a Gaultoist, hogy tegye közzé a
következő néhány szót: 1. Az igaz, hogy engem
a nemzetőrség többször felösmert és lelkesülten
üdvözölt és e népszerűség megengedé nekem, hogy
némi jót csináljak. 2.) Én a központi bizottság
alatt sobase vállaltam el főparancsnokságot. 3.)
„En egyetlen beszédet se tartottam, bármennyit is
tud a „Liberté” közlöni abból. 4.) Chancy és
Lsgourian tábornok szabadon bocsátása a mi
erőfeszítéstünk eredménye volt és másnap én St.
Germainbe vonultam vissza: habár némelyek gya-
láztak és mások gyauusítottak. Fogadják stb. Cre-
mer, tábornok.

Magyar keleti vasút.

**A kolozsvár-nagy-várad vasutvonal me-
netrendje**

j. évi decz. 18-tól kezdve következőleg fog változni

Nagy Váradról Kolozsvár felé

Állomások.	Személyvonat		Vegyes vonat	
	1. szám	5. szám	1. szám	5. szám
	érkezik	indul	érkezik	indul
	óra p.	óra p.	óra p.	óra p.
Bécs	este 8	reggel 7	reggel 5	30
Pest	reggel 6 34	este 5 18	este 5 18	5 18
Czegléd	9 39	8	8	8
Szolnok	10 37	9	9	8
Püspökladány	11 27	12 40	12 40	12 40
Nagy Várad	4 15	4 40	4 8	4 48
Mező-Telegd	5 26	5 28	5 49	6 4
Étesd	5 50	5 52	6 34	6 49
Rév	6 16	6 21	7 21	7 36
Brátka	6 49	6 50	8 12	8 26
Caneasa	7 32	7 37	9 21	9 51
B. Hunyad	8 21	8 25	10 50	11 20
Egeres	9 21	9 24	12 20	12 32
Magyar-Nádas	10 1	10 2	1 15	1 23
Kolozsvár	10 28	éjjel 1 54	délután 1 54	délután 1 54

Kolozsvártól Nagy Várad felé

Állomások.	Személyvonat		Vegyes vonat	
	2. szám	6. szám	2. szám	6. szám
	érkezik	indul	érkezik	indul
	óra p.	óra p.	óra p.	óra p.
Kolozsvár	reggel 4 45	délután 10 51	délután 10 51	10 51
Magyar Nádas	5 12	5 13	11 22	11 30
Egeres	5 50	5 55	12 13	12 23
B. Hunyad	6 52	6 55	1 26	1 56
Caneasa	7 39	7 44	2 54	3 20
Brátka	8 25	8 27	4 15	4 23
Rév	8 53	8 58	4 59	5 9
Étesd	9 22	9 24	5 39	5 51
Mező-Telegd	9 46	9 51	6 19	6 32
Nagy-Várad	10 37	11	7 29	8 12
Püspökladány	12 55	délután 11 15	éjjel 11 15	éjjel 11 15
Szolnok	4 29	3 49	3 49	3 49
Czegléd	5 33	este 5 35	reggel 5 35	reggel 5 35
Pest	8 40	8 40	8 40	8 40
Bécs	6 18	reggel 6 42	este 6 42	este 6 42

A csatlakozások a tisztavidéki és osztrák ál-
lamvasut vonataihoz, a mint ez a menetrendből is
látható, változást nem szenvednek.

A főigazgatósg.

T. és felelős szerkesztő K. PAPP MIKLÓS.

Nyitlér. *)

A Biasini gyorskocsi menetrendje!

**Kolozsvárról Deésre, minden nap reggeli
6 óraker. Deésről Kolozsvárra, minden nap
délutáni 1 óraker. 1 hely ára 30 font szabad
podgyászszal Szamosújvárig 2 ftr 40 kr., Deésig
3 ftr 20 kr. — Kolozsvárról Maros Várá-
helyre, minden vasárnap, kedden és csütörtökön
reggeli 6 óraker, M. Várárhelyről Kolozs-
várra minden hétfőn, szerdán és pénteken reggeli
6 óraker 1 személy 6 ftr 50 kr. — Kolozsvár-
ról Torda- Nagy-Enyed- és Károly-Fejér-
várra, naponta déntán 3 óraker Károly-Fejér-
várról Kolozsvárra naponta déntán 3 óraker,
1 hely ára Tordáig 2 ftr, Nagy-Enyedig 4 ftr,
K. Fehérvárig 5 ftr 60 kr. — Kolozsvár és De-
és közötti utasok, ha menetjövét váltának jegyet
10% árleengedésbe részesülnek.**

**Idegenek névjegyzéke Biasini száll-
dájában Kolozsvártól, április 3-án és 4-én 1871.**
Br. Báni János, birtokos, Beresztelkéről. Grün
Dávid, kereskedő, Gy. Fehérvárról. Zeller Mari,
magányzó, Schwajtzból. Schmit József, kereskedő
N.-Váradról. Veres Dénes, birtokos, Tordáról.
Szentiványi Gergely, Sz.-Ujvárról. Svimek József,
s kereskedő, N.-Váradról. Cserényi Károly, Dézsől.
Czett Matild, Sz.-Ujvárról. Urmanzsi János, Topli-
czáról. Varga Miklós, birtokos, Keresztúrról. Németi
Györgyné, M. Várárhelyről. Konya László birtokos,
N.-Váradról. Stoff János, kereskedő, N.-Váradról.
Kálmán Károly, birtokos, N.-Váradról. Vilám
Mantore, angol vállalkozó, Pestről. Veress György
úgyvéd, Brassóból. Haltzer József, birtokos, Pap-
telkéről. Szentiványi Gergely, udvariaszt. Kabos
Sándor, birtokos Deésről. Müller Adolf, polgármes-
ter, Deésről. Szappanyos Todor, kereskedő Szamos-
Ujvárról. Farkas M. kereskedő, N. Váradról. Stempel
Ignác, órás, Tordáról. Kalafon Márton, kereskedő,
N.-Váradról.

*) E nyvat alatt megjelenő cikkért a szerkesztőség sem fe-
lelősséget nem vállal. Szekr.